

КОВТУН Валерій Петрович (22. 10. 1944, м. Ясинувата Сталін., нині Донец. обл. — 03. 02. 2005, Київ) — артист балету, балетмейстер, педагог. Чоловік *Т. Таякіної*. Доц. (1997). Народний артист СРСР (1978). Державна премія України імені Тараса Шевченка (1986). Премія ім. В. Ніжинського Франц. академії танцю (1977). Орден «За заслуги» 3-го ступеня (2004). Лауреат між-нар. конкурсів арт. балету у м. Варна (Болгарія, 1970, 3-я премія) та Москві (2-а премія), 10-го Всесвіт. фестивалю молоді та студентів у Берліні (обидва — 1973). Закін. Київ. хореогр. училище (1965; кл. І. Булатової), Держ. інститут театр. мистецтва (Москва, 1982; курс *Р. Захарова*). 1965–68 — соліст балету Харків. театру опери та балету ім. М. Лисенка; 1968–85 — соліст балету, 1985–87 — гол. балетмейстер Київ. театру опери та балету ім. Т. Шевченка; 1988–89 — балетмейстер Київконцерту; 1989–98 — гол. балетмейстер Київ. театру класич. балету, 1998–2005 — Київ. муніцип. театру опери і балету для дітей та юнацтва, водночас 1994–2004 — гол. балетмейстер і педагог трупі «Ballet International de Ochi» («Міжнар. балет Очі», м. Наґоя, Японія). За сумісн. 1983–86, 1992–2003 — завідувач кафедри хореографії та пластич. виховання Київ. інституту театр. мистецтва. Танець К. відзначався надзвич. легкістю та віртуозністю, що не знала тех. перешкод, стиліст. чистотою, аристократ. благородством, поетичністю. Його романтич. герої захоплювали пристрасністю, глибиною і драматизмом почуттів. Був майстром дуєт. танцю. В основі балетмейстер. робіт К. — класич. танець. Його постановки відзначалися масштабністю, яскравою образністю та поліфонічністю хореогр. мислення. У Київ. театрі опери та балету ім. Т. Шевченка здійснив постановки балетів «Спляча красуня» (1980), «Лускунчик» (1986; 1991 — у Серб. опері, м. Нови Сад та Худож.-спорт. ансамблі «Балет на льоду», Київ; 1992 — у Київ. театрі класич. балету, 2003 — Словен. опері, м. Марибор), «Лебедине озеро» (1987; 1989 — у Київ. театрі класич. балету, 1992 — Серб., 1997 — Словен. операх, 2001 — Київ. муз. театрі для дітей та юнацтва) П. Чайковського, «Баядерка» Л. Мінкуса (1985; 1995 — у Румун. (Бухарест), 2003 — Словен. операх), «Лілея» К. Данькевича (2003); у Київ. театрі класич. балету — «Жізель» А. Адана (1990; 1994 — у «Міжнар. балеті Очі», 1999 — Словен. опері, 2000 — Київ. муз. театрі для дітей та юнацтва), «Біла сюїта» (1990), «Франческа да Риміні» на музику П. Чайковського (1990; 1999 — у Словен. опері), «Болеро» М. Равеля (1992); у «Міжнар. балеті Очі» — «Коппелія» Л. Деліба (1994), «Дон Кіхот» Л. Мінкуса (1995, 2001), «Корсар» А. Адана (1997), «Сомнамбула» на музику П. Чайковського (2004, також у Київ. муз. театрі для дітей та юнацтва),

«Паризькі веселощі» на музику Ж. Оффенбаха (2004); у Київ. муз. театрі для дітей та юнацтва — «Бал у Штрауса» на музику Й. Штрауса, «Свято в Севільї» на музику Ж. Массне (обидві — 2000), «Петрик і Вовк» (1999), «Ромео і Джульєтта» (2002), «Попелюшка» (2004) на музику С. Прокоф'єва. Гастролював у багатьох країнах світу, зокрема в Португалії, Канаді, Франції, Італії, Іспанії, Німеччині, Данії, Швейцарії, Бельгії, Японії, Індії, Єгипті. Серед учнів — *Т. Білецька, М. Білоцерківський, С. Бондур, К. Вінової, О. Горбач, Я. Гладких, Т. Голякова, І. Гордійчук, І. Дворовенко, Г. Жало, Є. Кайгородов, Д. Клявін, Д. Матвієнко, О. Філіп'єва*.

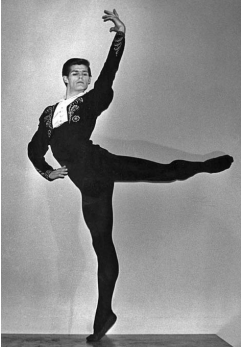
Основні партії

Лукаш («Лісова пісня» М. Скорульського), Дон Жуан («Камінний господар» В. Губаренка), Паріс («Лілея» К. Данькевича), Дафніс («Дафніс і Хлоя» М. Равеля), Зигфрід, Дезіре, Принц («Лебедине озеро», «Спляча красуня», «Лускунчик» П. Чайковського), Базиль («Дон Кіхот» Л. Мінкуса), Альберт («Жізель» А. Адана), Ромео, Принц («Ромео і Джульєтта», «Попелюшка» С. Прокоф'єва), Красс, Гармодій («Спартак» А. Хачатуряна), Ферхад («Легенда про любов» А. Мелікова), Джеймс («Сильфіда» Г. Левенсгольда), Вронський («Анна Кареніна» Р. Щедрина).

Рекомендована література

1. Коробчак Л. Народжений для балету // КіЖ. 1978, 26 лют.;
2. Суярко Т. Париж аплодує киянам // Україна. 1978. № 3;
3. Марьяновская Т. Великолепный дуэт // Сов. культура. 1983, 26 марта;
4. Федоренко Е. Продолжение поисков // Сов. балет. 1983. № 5;
5. Воеводин Л. Гармония диалога // Там само. 1986. № 5;
6. Зубарева Н. «Если бы нас только ценили...» // ЗН. 1996, 29 июня;
7. Цымбал Г. Валерий Ковтун: «Еще столько не сделано, что всей моей жизни не хватит» // Сегодня. 2003, 11 нояб.;
8. Дорошенко І. Стають класикою нашого балету // Театр.-концерт. Київ. 2004. № 4;
9. Поліщук Т. «Лілея» для Валерія Ковтуна // День. 2004, 21 жовт.;
10. Цымбал Г. Аристократ классического балета // Киев. ведомости. 2005, 10 фев.;
11. Дыченко И. Последний взлет // Столич. новости. 2005, 15–21 фев.

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Ковтун Валерій Петрович / І. В. Цебенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-7354>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).